

Porteføljeplan for Muliggjørende teknologier

INNHold

PUBLISERT 31. OKT. 2022 | OPPDATERT 27. AUG. 2024

Investeringsmål

Investeringsmålene i Forskningsrådets porteføljeplaner er forankret i Forskningsrådets strategi og består av samfunns mål og brukermål.^[2] De tiltakene som settes i gang av Forskningsrådet, skal resultere i noen forventede virkninger og samfunns effekter i henhold til en fastlagt investeringslogikk (se figur 1).

Figur 1. Skjematisk illustrasjon av investeringslogikken som ligger til grunn for porteføljeplanen.

Porteføljeplanen for muliggjørende teknologier skal bidra til å få realisert de tre hovedmålene i Forskningsrådets strategi, som er *Bærekraftig utvikling*, *Grensesprengende forskning og radikal innovasjon* og *Omstilling i næringsliv og offentlig sektor*. Porteføljeplanen skal også bidra til de fem strategiske områdene i strategien, som er *Hav*, *Grønt skifte*, *Helse og velferd*, *Teknologi og digitalisering* og *Samhørighet og globalisering*.

I Forskningsrådets strategi er muliggjørende teknologier særskilt omtalt under det strategiske området *Teknologi og digitalisering*. Strategien fremhever at Forskningsrådet skal investere i forskning og innovasjon for å oppnå *Verdiskaping og omstilling basert på informasjonsteknologi, nanoteknologi og bioteknologi*; *Teknologiutvikling som rettes inn mot å løse de globale samfunnsutfordringene*; *Næringsutvikling og omstilling av offentlig sektor basert på kobling av teknologi- og domenekunnskap, og på nye forretningsmodeller*; *Forskningsbasert digital transformasjon og teknologiutvikling*. Porteføljeplanen for muliggjørende teknologier er innrettet for å bidra nettopp til dette.

Porteføljeplanen skal selvfølgelig også bidra til Forskningsrådets mål om velfungerende forsknings- og innovasjonssystem, herunder til etisk og samfunnsansvarlig forskning og innovasjon. Allerede i 2015 utarbeidet Forskningsrådet et rammeverk for samfunnsansvarlig forskning og innovasjon^[3], som Porteføljestyret for muliggjørende teknologier har et særskilt ansvar for oppfølgingen av.

Forskningsrådet har en sentral rolle i oppfølgingen av langtidsplanene for forskning og høyere utdanning^[4]. Porteføljeplanen er derfor også innrettet mot å bidra til overordnede mål i den til enhver tid gjeldende langtidsplanen, i tillegg til å bygge opp under langsiktige prioriteringer i nåværende og fremtidige langtidsplaner. Det foreligger også en rekke nasjonale strategier og planer som fremhever betydningen av muliggjørende teknologier for å nå sektorpolitiske eller sektorovergripende mål^[5]. I tillegg følger det føringer med de strategiske MT-midlene som departementene bevilger til Forskningsrådet. Porteføljeplanen er innrettet slik at Forskningsrådet også skal kunne møte departementenes forventninger.

[2] [Forskningsrådets strategi 2020-2024](#)

[3] [Samfunnsansvarlig innovasjon – Et RRI-rammeverk for BIOTEK2021, NANO2021, IKTPLUSS & SAMANSVAR \(v. 1.0\), 2015](#)

[4] Nåværende langtidsplan, [Meld. St. 4 \(2018-2019\) Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019-2028](#), er under revisjon. Ny langtidsplan er varslet å komme høsten 2022.

[5] Blant disse er [HelseOmsorg21-strategien](#), [Bioøkonomistategien](#), [Digital21](#), [Nasjonal strategi for digital sikkerhet](#) og [Nasjonal strategi for kunstig intelligens](#).

Samfunns mål

Samfunnsmålene beskriver hvilke samfunns effekter forsknings og innovasjonsinnsatsen skal innrettes mot. Porteføljeplanen for muliggjørende teknologier har følgende samfunns mål som vil bidra til å realisere målene i Forskningsrådets strategi:

- Bærekraftsmålene nås og samfunnsutfordringer løses med ansvarlig utvikling og bruk av teknologi:
 - Norsk teknologikompetanse bygger på robuste forskningsmiljøer av høy kvalitet og er internasjonalt ledende på utvalgte

områder.

- Norge har et konkurransedyktig næringsliv som anvender forskningsbasert teknologikompetanse for å fremme god balanse mellom å skape økonomisk verdier, sette mennesket i sentrum og respektere planetens tålegrenser.
- Norge har en innovativ offentlig sektor med god teknologikompetanse som leverer brukersentriske tjenester på en effektiv måte og tilrettelegger for innovasjon i næringslivet.

Brukermål

Veien til samfunnsmålene går via brukerne eller aktørene i forsknings- og innovasjonssystemet. Brukermål beskriver ønsket tilstand eller adferd blant disse. Porteføljeplanen for muliggjørende teknologier har følgende brukermål:

1. Forskningsinstitusjoner, bedrifter, offentlige virksomheter og sivilsamfunnet utvikler og/eller bruker teknologi som bidrar til er bærekraftig samfunnsutvikling.
2. Forskningsmiljøene utvikler ny kunnskap og nye metoder innenfor de muliggjørende teknologiene – og i skjæringsfeltene mellom dem.
3. Bedrifter anvender aktivt endringskraften i de muliggjørende teknologiene til å styrke sin konkurranseposisjon.
4. Offentlige virksomheter tar i bruk teknologi og digitale løsninger som hever kvaliteten på offentlige tjenester og forvaltning.
5. Aktørene i forsknings- og innovasjonssystemet deltar i transdisiplinære samarbeid som utvikler og implementerer teknologi på en ansvarlig måte[6].

[6] OECD definerer transdisiplinær forskning som "the integration of academic researchers from different disciplines with non-academic participants in co-creating new knowledge and theory to achieve a common goal", [OECD STI Policy Papers 2020:88 Addressing societal challenges using transdisciplinary research](#).

[← Forrige side](#)

[Neste side →](#)

Meldinger ved utskriftstidspunkt 11. juni 2025, kl. 20.52 CEST

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.